

700 godina. Otuda je nacionalizam srpski, kao stvarnost, najstariji u Evropi. Po istorijama se piše, kako se nacionalizam u Evropi otpočeo buditi i ostvarivati tek od Mađarske bune u 1848 godini. Ako je to istina, onda znači da je nacionalizam srpski stariji od evropskog za punih 600 godina. I ne samo da je stariji nego je i savršeniji, jer je jevanđelski i organski. Evropski nacionalizam rođen je u buntu i u očajanju, dok je Svetosavski nacionalizam započet i ostvaren u tišini i u radosti stvaranja. Evropski nacionalizam je kao građevina koja se zidala pod vihorima rata i mržnje protiv imperijalizma i protiv nenacionalne crkve; zato nije učvršćen na jakom temelju, i zato nosi na sebi rane svojih protivnika, zbog kojih rana stalno u trzajima naginje čas imperijalizmu čas internacionalizmu. A jak temelj, pravom nacionalizmu jeste nacionalna crkva. Mi imamo i taj jaki temelj, i celu građevinu jaku. Zato imamo da blagodarimo Bogu i Svetome Savi, Bogu koji je iznad svijeta, i Svetome Savi koji je srpskom narodu učitelj, u svemu. Učitelj, – no ne jedino srpskom narodu: on može biti i današnjoj Evropi učitelj u zdravom nacionalizmu, jevanđelskom i organskom. U tome je Sveti Sava potpuno savremen, i još više nego savremen – on je čovek budućnosti. I u tome on je bio i ostao do ovoga dana Evropejac, i to jedinstven među Evropejcima.

(Predavanje na KNU, 1935.)